

ARB-Vegleiðing

V-A017-2

Arbeiðsumhvørvismátingar – skjalprógv.

2011/01

Arbeiðseftirlitið

Hvat er ein ARB-Vegleiðing?

ARB-vegleiðingar vegleiða um hvussu reglurnar í arbeiðsumhvørvislógini skulu skiljast/tulkast. ARB-vegleiðingar verða brúktar til at:

- greina út orð og setningar í reglunum (lóg og kunngerðir),
- greiða frá hvussu krøvini í reglunum kunna lúkast í royndum,
- greiða frá vitan um tulkningar av reglunum í samband við dómur,
- greiða frá hvussu arbeiðsumhvørvislógin er samansett og hvørji øki hon umfatar.

Er ein ARB-vegleiðing bindandi?

ARB-vegleiðingar eru ikki bindandi fyri virkir, trygdarskipan e.o., men vegleiðingarnar eru skrivaðar út frá reglum (lóg og kunngerðum), sum eru bindandi.

Arbeiðseftirlitið setir ikki onnur krøv, um t.d. eitt virki hevur gjørt sum tilskila í eini vegleiðing.

Virkini kunna loysa uppgávnar á annan hátt, men Arbeiðseftirlitið vil tå meta um, um hesin háttur er líka so tryggur og í trá við reglurnar.

Arbeiðseftirlitið
Boks 1400
FO-110 Tórshavn
Tlf.: + 298 357811
Fax.: + 298 357810
T-post.: arb@arb.fo
Heimasíða: www.arb.fo

Arbeidsumhvörvismátningar – skjalprógv.

Henda vegleiðing er grunda á § 22 í kunngerð nr. 107 frá 4. juli 2001 um evni og tilfar, har tað stendur soleiðis:

§ 22. Stjórin fyri Arbeidseftirlitið ásetir og kunnger eftir samráðingar við arbeidsumhvörvisráðið markvirði fyri evni og tilfar, umframt reglur um, hvussu heilsufrøðiligar luftdálkingarmátningar viðvíkjandi arbeidsumhvörvinum skulu gerast.

Har sum heilsuvandi kann íbirtast orsakað av gassi, guvu og dusti frá evnum og tilfari, ella orsakað av óljóði og geisling, skal arbeidsgvevarin síggja til, at tað javnan, ella um neyðugt, støðugt verður ført eftirlit við, at umstøðurnar eru forsvarligar, og at neyðugar mátingar í hesum sambandi verða gjørdar. Mátingarnar skulu goymast og leggjast fyri Arbeidseftirlitið, tá ið biðið er um tað.

Arbeidseftirlitið áleggur í ávísum førum arbeidsgvevara at gera heilsufrøðiligar mátingar, sum skjalprógva arbeidsumstøðurnar. Mátingarnar kunna vera regluligar ella sum stakmátningar.

Arbeidseftirlitið kann eisini krevja, at arbeidsgvevarin tekur stig til kanningar og mátingar, fyri at fáa kunnleika um, hvørt arbeidsumstøðurnar eru trygdarliga og heilsuliga fult forsvarligar.

Vegleiðingin fevnir um skjalprógv, sum eru viðvíkjandi:

- Gass, guvu, dust og aðrar dálkandi bitlar í luftini frá evni og tilfari.
- Styrkina av heilsuskaðiligum evnum ella teirra broytingum í lívfrøðiligum veskum
- Vavi av lívfrøðiligum broytingum í lívfrøðiligum veskum.

Arbeidseftirlitið krevur at skjalpróvmátning er gjørd nágreiniliga niður í smálutir ella á annan líka skikkaðan og gjøgnumskygdan hátt. Tað merkir at mátingin neyvt skal útgreina hvussu stórt áriníð er í mun til markvirðið.

Skjalpróvmátningar verða gjørdar samsvarandi fyrisettum mátum í Dansk Standard á økinum, m.a.:

- DS/EN 689, Luftkanning – Arbeidsplassluft, vegleiðing til at meta um árin av at anda evnafrøðiligt tilfar í seg, sæð í mun til markvirðir og mátistrategiir.
- DS/EN 482, Luftkanning – Arbeidsplassluft, almenn støddarkrøv til hættir at avgera nøgd av evnafrøðiligum tilfari í luft.

Vegleiðing í heilsufrøðiligum mátingum av luftdálking kann fáast í “AMI vejledning nr. 5/1990”.

Vegleiðing í lívfrøðiligum sýni kann t.d. fáast í “AMI vejledning nr. 25/1987”.

Skjalprógvað máting til trekk verður gjørd sambært niðanfyri nevndu vegleiðing, ella eftir vegleiðing, sum gevur líka góða dygd:

- DS/ISO 7726, Hitaløgini – Krøv til amboð, tól og mátihættir av hita viðurskiftum.

Luftdálkingarmátningar.

- Royndir

Skjalprógvast skal hvør strategi er nýtt til at avgera:

- Tal á mátistøðum.
- Tal av royndum, sum skulu takast á hvørjum mátistaði.
- Mátitíttleikan, tvs. hvussu ofta mált verður hvørt ár.
- Slagið av nýttari mátiútgerð.
- Neyvleikan av nýttum royndartøku- og útgreiningerhættum.
- Metingarkrøv at viðgera royndarúrslitini.

Tekniska útgerðin, sum verður brúkt til royndartøku, skal sampakka leiðreglurnar, sum eru lýstar í reglunum fyri økið. Mátiútgerðin skal vera innstillað (kalibrerað) eftir somu reglum. At enda skal úrslitið av innstillingini eisini kunna skjalprógvast t.d. í loggbók, har úrslitið av innstillingini er skrivað við dagfesting.

Royndartøkur av luftdálking skulu gerast av løggildaðum starvsstovum ella av øðrum av Arbeidseftirlitinum góðkendum stovni, sum ger kanningar við líka góðari dygd.

- Sundurgreining

Sundurgreining skal gerast av løggildari (akkrediteraðari) starvsstovu ella øðrum av Arbeidseftirlitinum góðkendum stovni, sum ger líka dygdargóðar sundurgreiningar.

- Frágreiðingar um luftdálkingarmátningar skulu

- Greiða frá endamálinum við kanningini.
- Siga frá tali av mátistøðum í dálkaða økinum.
- Hava eina hagfrøðisliga meting av mátiúrslitum í mun til markvirðini.
- Siga frá hvussuleiðis trygdarskipanin hjá virkinum hevur luttikið í kanningini.
- Hava frágreiðing um royndir og mátiúrslit, sum í skapi og innihaldi sampakkar fylgiskjal 1 í hesi vegleiðing.

Í sambandi við løggildaðar sundurgreiningar skal frágreiðingin eisini:

- Hava vátan um, at royndarúrslitini eittans galda fyri tær sundurgreinaðu royndirnar.
- Hava átekning við búmerki og nummari á løggildisloyvinum hjá starvstarvs.

Biologiskar mátingar.

2.1 Royndir

Tekniska útgerðin, sum nýtt verður til royndirtøku, skal sampakka teknisku krøvini, sum eru lýst í parti 2.1.1 um teknisk krøv til útgerð at taka royndir av bláæðrablóði.

Blóðroyndir skulu takast av útbúnum lækna, -sjúkrahúslaboranti ella -sjúkrarøktarfrøðingi, við loyvi til at taka blóðroyndir.

2.1.1 Teknisk krøv til royndarútgerð av bláæðra blóðroyndum

Arbeiðið við tøku av bláæðraroyndum skal fyrireikast soleiðis, at munadygg tiltøk ímóti HIV-smittu eru gjørd.

Til holseting á bláæðr verður vanlig nýtt ein sproytinál úr rustfríum stáli. Stálsproytinálir, sum eru smurðar við silikon eru skikkaðar til royndir í samband við Cr, Ni o.s.fr. Rustfrítt stál gevur kortini tungmetallir sum t.d. krom og nikkil frá sær. Tað kann tí í ávísam førum verða neyðugt at nýta sproytinál av serligum slag, soleiðis at blóðroyndin ikki kemur í samband við rustfrítt stál.

Rannsóknarstovan, ið ger sundurgreiningar, kann greiða frá hvussu royndirnar best verða tiknar. Tað er evnið, ið skal mátast, sum avgerð hvør háttur er bestur til ta einstøku mátingina.

Bláæðra blóðroyndirnar verða samlaðar í serlig gløs við undirtrýsti.

Tá hol er sett á bláæðr, verður glasið fyllt svarandi til undirtrýstið í glasinum.

Nýtsla av gløsum við undirtrýsti minka um vandan fyri at blóðroyndin verður dálkað.

Tá blóðroyndir verða tiknar, skal proppurin ikki takast av glasinum. Leiðbeiningin um royndartøku, sum er á glasinum, skal fylgjast.

Onnur royndargløs kunna nýtast, um reinleikin er kannaður. Tað er eisini neyðugt at kanna proppin til tess at hann er reinur og væl skikkaður til endamálið. Proppurin kann dálka royndina ella súgva í seg evni. Eisini má ansast væl eftir, at royndin ikki verður dálkað av umhvørvinum.

2.1.2 Úttøka av háráðra blóðroyndum

Við royndartøkum í sambandi við “spormetallir” verða nýtt serliga reinsaði metalfrí royndargløs, sum eru kannaði fyri møguliga óreinsku.

Til spormetal sundurgreining verður vanlig nýtt Na-heparin sum sveitamótger (blóðtynnari, antikoagulans), tí óreinska kann koma frá EDTA. Til serum sundurgreiningar verða gløs vanlig brúkt uttan nakra sveitamótger (blóðtynnara).

Til háráðra blóðroynd skal nýtast sterilur knívur (steril lancet), sum er gjørdur til at hola æðrar við. At taka háráðra blóðið við skal nýtast eitt háráðrarør, sum er sveitamótgjørt (blóðtynnaðgjørt) Háráðrarørini skulu vera rein og eftirkannað fyri dálking av t.d. bakterium ella geislandi tilfari.

Undir nýtslu av háráðrablóði er umráðandi at tryggja sær, at royndin er væl blandað við sveitamótger.

2.1.3 Innsavning av landroyndum

Til heilsufrøðiligar royndir í samband við arbeiðsumhvørvi, verða royndirnar tiknar til ávísar tíðir á degnum, t.d. um morgunin ella eftir arbeiðstíð.

Landið skal latast beinleiðis í ílat, sum er skikkað til endamálið. Landgløs skulu vera kannað fyri óreinsku. Vanliga kunna landfløskur av polyethylen ella polypropylen nýtast. Tá ið talan er um at sundurgreina fyri spormetallir, skulu fløskurnar vera reinsaðar sum ásett. Ávís evni kunna binda seg til nevnda plast, sum t.d. loysingarevnrir. Í hesum førum skula glasfløskur verða nýttar.

2.2 Sundurgreining

Sundurgreiðing skal gerast av lóggildari starvsstovu ella av øðrum stovni, sum er viðurkendur av Arbeidseftirlitinum, og sum kann gera kanningarnar við líka góðari dygd.

2.3 Frágreiðing um lívfrøðiligar mátingar

Frágreiðingar um lívfrøðiligar mátingar skulu gerast sambært teimum krøvum, sum eru um vinnulæknaligar (arbeiðsmedisinskar) kanningar.

Frágreiðingin skal eisini:

- Lýsa endamálið við kanningini.
- Fevna um hagfrøðisliga meting av mátiúrslitum í mun til markvirðir, serkend (typisk) virðir o.l.
- Siga frá, hvussu trygdarskipanin hjá virkinum hevur verið við í kanningini.
- Hava royndarfrágreiðingar, sum í skapi og innihaldi svara til fylgiskjal 2 í hesi vegleiðing.

Gildi fyri vegleiðingina.

Hendan vegleiðing kemur í gildi 1.januar 2011

ARBEIÐSEFTIRLITIÐ, 11. november 2010.

Karl Joensen, stjóri (sign.)

Fylgiskjal 1

RAPPORT NR.

PRØVNINGSRAPPORT

Lab.navn:

Adresse:

Telefon:

Side x af y

For: _____
REKVIRENTENS NAVN OG ADRESSE

	RESERVERET TIL KODNING
1. Målingen er foretaget af: Prøvetagerens navn Laboratoriets navn	
2. Prøvetagningen er foretaget på: Virksomhedens navn Virksomhedens adresse Virksomhedens SE-nr.	
3. Virksomhedens hovedaktivitet: _____	
4. Prøvetagningsmetoden: Dato for prøvetagning:	
5. Analysemetoden: Dato for analyse:	

Underskrift og dato

Fylgiskjal 2

PRØVNINGSRAPPORT

Angår _____				RESERVERET TIL KODNING
Prøvetagning foretaget af _____				
TIE nr. _____		Dato for prøvetagning _____		
Virksomhedens navn _____		SE-nr. _____		
Adresse _____				
Evt. kontaktperson på virksomheden _____		TIE nr. _____		
Virksomhedens hovedaktivitet _____				
Den ansattes navn _____				
Private adresse _____				
Stilling _____		CPR-nr. _____		
Anciennitet på virksomheden _____ år mdr.		Ved det aktuelle arbejde _____ år mdr.		
Ryger ☐ Ikke ryger ☐				
Afdeling _____		Hovedaktivitet i afdelingen _____		
Arbejdsproces _____				
Arbejdsoperation _____				
Arbejdsoperation _____				
Prøve nr.				
Analyseresultat stof og koncentration				
Analysemetode og analysedato				
Analyselaboratorium				